

Akraneskaupstaður
Halla Marta Árnadóttir
Stilholti 16-18
300 Akranes

Reykjavík, 10. apríl 2024
UST202403-150/A.B.
10.04.03

Efni: Lýsing - Breyting á deiliskipulagi fyrir Akraneshöfn - Akraneskaupstaður

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Akraneskaupstaðar er barst 12. mars sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um lýsingu á breytingu á deiliskipulagi fyrir Akraneshöfn á Akranesi.

Í greinargerð kemur fram að skipulagssvæðið nær til nýrrar landfyllingar á hafnarsvæðinu á Akranesi. Um er að ræða hluta landnotkunarreits H-102 í Aðalskipulagi Akraness 2021-2033 og er skipulagssvæðið 6,3 ha. Í deiliskipulaginu verður gerð grein fyrir gatnakerfi, aðkomuleiðum, lóðamörkum, byggingarmagni og skilmálum um byggingar, starfsemi og yfirbragð svæðisins. Auk þess segir að mörk skipulagssvæðis og hafnarsvæðis gætu breyst við vinnslu deiliskipulagsins.

Stjórn vatnamála

Umhverfisstofnun bendir á að ekki er fjallað um lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála og vatnaáætlun 2022-2027¹ í greinargerð. Lögin ná yfir grunnvatn og allt yfirborðsvatn (þ.e. straumvötn, stöðuvötn, árósavatn, strandsjó, lón og jökla). Fram kemur í 28. gr. laganna þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar, að opinberar áætlanir á vegum stjórnvalda, svo sem vegna skipulagsmála, náttúruverndar, orkunýtingar og samgangna, skulu vera í samræmi við þá stefnumörkun um vatnsvernd sem fram kemur í vatnaáætlun og lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Við endurskoðun eða breytingu skipulagsáætlunar sveitarfélags skal, þegar við á, samræma skipulagsáætlunina vatnaáætlun innan sex ára frá staðfestingu vatnaáætlunar. Sveitarfélagið þarf að fjalla um og meta áhrif skipulagsins á vatnshlot þar sem það á við (þar sem fyrirséð er álag á vatn). Einnig bendir Umhverfisstofnun á að mikilvægt er að framkvæmdaraðilar séu upplýstir um að ítarlegra áhrifamat þarf að liggja fyrir áður en leyfi fyrir framkvæmdir og/eða starfsemi er veitt. Þau framkvæmdaleyfi sem sveitarfélagið gefur út þurfa að vera í samræmi við stefnumörkun vatnaáætlunar og lög um stjórn vatnamála.

Það þýðir að einn af umhverfisþáttunum, m.a. vegna landfyllingar, sem skoða þarf í umhverfismatinu er **áhrif á vatn**. Í umhverfismati þarf að leggja mat á það hvort framkvæmdin (landfyllingin) verði til þess að umhverfismarkmið vatnshlotsins náist ekki.

Öll strandsjávarhlot eiga að vera í a.m.k. góðu vistfræðilegu og góðu efnafræðilegu ástandi. Nái vatnshlot ekki umhverfismarkmiðum skal fara í aðgerðir til að draga úr álagi, leggja til mótvægisáðgerðir eða breytingar á framkvæmd til að tryggja gott ástand vatns.

Framkvæmdin mun hafa áhrif á eftirfarandi strandsjávarhlot Akranes 104-1388-C.¹

Umrætt vatnshlot hefur ekki verið ástandsflokkað, þ.e. vistfræðilegt og efnafræðilegt ástand vatnshlotsins er ekki þekkt og því þarf að gera áhrifamat sem innifelur m.a.:

- Álag vegna framkvæmdarinnar og hvernig hún hefur áhrif á gæðapætti sem eru notaðir til að ástandsmeta strandsjávarvatnshlot. Ef greint er líklegt álag á gæðapættina vegna framkvæmdarinnar þarf að gera sérstaklega grein fyrir þeim tengslum og umfangi áhrifanna.
- Mótvægisáðgerðum sem notaðar eru til að koma í veg fyrir, draga úr eða bæta fyrir neikvæð umhverfisáhrif framkvæmdar og starfsemi.
- Samlegðaráhrifum allrar starfsemi (núverandi og fyrirhugaðri) sem hafa eða geta haft áhrif á vatnshlotið.

Gæðapættirnir sem skilgreindir hafa verið fyrir strandsjó eru nítrat, fosfat, blaðgræna, hryggleysingar á mjúkum botni og botnþörungur á hörðum botni. Umhverfisstofnun bendir á að landfylling getur einnig haft áhrif á vatnsformfræðilega gæðapætti sem hafa þó ekki enn verið skilgreindir í strandsjó. Breytingar á vatnsformfræði geta valdið áhrifum á ofangreinda gæðapætti.

Umhverfisstofnun bendir á að ef áhrifamatið leiðir í ljós hnignun eða mögulega hnignun skv. 18 gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála þarf framkvæmdaraðili að sækja um heimild til stofnunarinnar til breytingar á vatnshloti.

Landfylling

Í greinargerð er vitnað í gildandi aðalskipulag þar sem gert er ráð fyrir 6 ha landfyllingu. Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé um áætlaða efnisþörf landfyllingar og hvaðan efnið muni koma.

Miðað við framkvæmdarlýsinguna eru líkur á að um opna landfyllingu sé að ræða og því um að ræða varp í hafið samkvæmt 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda. Umhverfisstofnun vekur athygli á að samkvæmt 9. gr. laganna er varp efna og hluta í hafið óheimilt. Umhverfisstofnun getur þó, að fenginni umsögn Hafrannsóknastofnunar, veitt leyfi til að eftirtöldum efnum og hlutum sé varpað í hafið:

- a. dýpkunarefnum,
- b. náttúrulegum, óvirkum efnum, þ.e. föstum jarðefnum sem ekki hafa verið unnin efnafræðilega og samsett eru úr efnum sem ólíklegt er að losni út í hafsvæðið,
- c. fiskúrgangi frá fiskverkunarstöðvum í landi, enda standi sérstaklega á.

¹ <https://vatnavefsja.vedur.is/#/waterbody/104-1388-C>

Umhverfisstofnun vill vekja athygli á að með umsókn um varp í hafið þurfa að berast stofnuninni upplýsingar samkvæmt viðauka I við leiðbeinandi reglur um meðferð dýpkunarefnis.²

Mengun hafna

Umhverfisstofnun bendir á að sumt efni í höfnum (oft dýpkunarefni) sem tekið er upp eða hreyft til getur verið mengað af þungmálmum, þrávirkum lífrænum efnum eða öðrum mengandi efnum sem getur haft neikvæð áhrif m.a. lífríki.

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé um áhrif framkvæmdanna á lífríki ef gert verði ráð fyrir rask á botni hafnarinnar.

Virðingarfyllt,

Axel Benediktsson

sérfræðingur

Sverrir Aðalsteinn Jónsson

teymisstjóri

² [Leiðbeinandi reglur um meðferð dýpkunarefnis okt2019.pdf \(umhverfisstofnun.is\)](#)